

DĚJEPIS CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Vyučovací předmět dějepis je nedílnou součástí vzdělávací oblasti **Člověk a společnost** a je úzce spjat s dalšími předměty - zeměpisem, literaturou a jazyky, s občanskou, hudební a výtvarnou výchovou aj.

A. Obsahové, organizační a časové vymezení :

Dějepis se vyučuje jako samostatný předmět v primě až kvartě 2 hodiny týdně pro celou třídu v dějepisné učebně.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti :

- rozvíjení zájmu o minulost a současnost vlastního národa a jeho sounáležitost s evropskou kulturou
- hledání paralel mezi minulými a současnými událostmi s důrazem na rozpoznávání názorů odporujících principům demokratického soužití
- rozlišování mýtů a skutečností , rozpoznávání subjektivního a objektivního přístupu k historickým faktům
- vytváření pozitivního hodnotového žebříčku opřeného o historickou zkušenost s přihledem k vlastnímu sebehodnocení a k akceptování osobnosti druhých lidí
- k rozvíjení respektu k vlastnímu národu i k jiným etnikům s důrazem na kulturní odlišnosti
- vyvarovat se evropocentrismu
- k získávání orientace v aktuálním dění v ČR , EU a ve světě / summitu, volby /
- utváření pozitivních vztahů k druhému pohlaví , k nahlížení na stereotypní vnímání postavení ženy
ve společnosti v průběhu historického vývoje
- k uplatňování vlastních myšlenek a postojů a k přiměřené obhajobě svých práv

Vzdělání ve vyučovacím předmětu dějepis směřuje k těmto **strategiím** pro získání **klíčových kompetencí** :

- chápání přirozeného světa historie - prolínání a prostoupení historie a současnosti
- rozvíjení vlastního historického vědomí v kontextu regionál., českých a světových dějin
- získávání orientace v historickém čase
- vnímání obrazu hlavních vývojových linií a jejich prolínání
- pochopení souvislostí dějinných událostí a procesů
- vnímání role významných historických osobností v českém i evropském kontextu
- chápání civilizační a kulturní rozmanitosti světa / v rámci dějin kultury, vědy a techniky, náboženství a způsobu života /
- utváření pozitivního hodnotového systému a kritického myšlení k poznávanému
- utváření dovednosti argumentovat , diskutovat a naslouchat jiným názorům

Žákům, kteří projevují výraznější zájem o vyučovací předmět dějepis, věnuje vyučující speciální pozornost, zajišťuje k nim individuální přístup, připravuje je na dějepisné soutěže

např. Mladý historik. Vyhledává a nabízí doplňující materiály a prohlubuje jejich zájem a specializaci na určité historické období. Vhodně a plynule je integruje do výuky s ostatními žáky a využívá jejich aktivity - příprava kvízů, tajenek, šipkovek a referátů.

B. Vyučovací předmět je úzce spjat s dalšími vyuč. předměty :

ZEMĚPIS - přírod. podmínky, orientace v prostoru, územní rozsah států

MATEMATIKA, FYZIKA, CHEMIE, BIOLOGIE - rozvoj vědy a techniky,

- vynálezy, Nobelova cena, epidemie

LITERATURA A JAZYKY - vývoj českého jazyka, písemné systémy, liter. žánry,

- spisovatelé a jejich dílo, specifika liter. pramenů - kroniky, legendy, chorály

VÝTVARNÁ VÝCHOVA - stavební a umělecké slohy, umělecká díla a jejich tvůrci

HUDEBNÍ VÝCHOVA - vývoj hudebních projevů, významné směry a jejich

představitelé

OBČANSKÁ VÝCHOVA - člověk a společnost, formy státních zřízení, lidská a občanská

práva, politický a volební systém

TĚLESNÁ VÝCHOVA - odkaz harmonického ideálu řecké kultury, olympijské hry

C. Vyučovacím předmětem prolínají průřezová témata :

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - kořeny civilizací, prolínání kult. vlivů v helénismu, etnický původ, postavení menšin - židé, Němci, předsudky společnosti, rasismus, antisemitismus, xenofobie, diskriminace, mezinárodní solidarita

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - komunikace, sociální dovednosti, spolupráce, mezilidské vztahy, řešení problémů, seberegulace, kreativita

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - demokracie a její formy, totalitní režimy

a jejich nebezpečí, občanská společnost, lidská a občanská práva, volební systém, ideologie, rasismus, antisemitismus, holocaust

ENVIROMENTÁLNÍ VÝCHOVA - člověk a příroda, přírod. podmínky a první civilizace, průmyslová revoluce a její dopad ve společnosti a krajině, kolonizace, vesnický a městský způsob osídlení, aglomerace

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

antika jako kořen evrop. civilizace, křesťanství, formování evropských států, civilizační střety - kruciáty, islám, mírové poselstvo Jiřího z Poděbrad, reformace, objevení Ameriky, evropocentrismus, formování moderních států a pluralitní společnosti, evropská integrace, euroatlantická spolupráce

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - ověřování informací, interpretace pramenů, analýza textu, sdělovací prostředky - např. „hilsneriáda“, propaganda

D. VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE PRO ROZVOJ KLÍČOVÝCH KOMPETENCÍ :

1. Výchovně vzdělávací cíle :

Žák by si měl osvojit dovednosti práce s jednoduššími dokumenty různého charakteru a využívat je jako zdroj informací. Měl by se naučit orientovat v historických, politických a etických faktech a utvářet si vlastní hodnotový systém, který by uměl formulovat a v diskuzi obhajovat.

2. Metody, formy práce a pracovní postupy odpovídající těmto cílům :

K nejdostupnějším patří :

- práce s učebnicí
- tvorba a využívání pracovních listů
- práce s historickými mapami, atlasy a obrazov. materiály
- práce s encyklopediemi, pracovními listy
- využití výukových programů, AVT
- ožívování a upevňování tradic
- četba historické beletrie a literatury faktu
- návštěva kultur. a histor. expozic, muzeí, památek
- společné akce třídy - dějepisné exkurze
- výzdoba školy vlastními projekty
- projektové vyučování - týmová spolupráce při řešení problémů
- vytváření prezentací
- samostatná práce formou referátů
- frontální výuka

KOMPETENCE K UČENÍ :

UČITEL : - zadává úkoly, umožňující vyhledávání a kombinaci různých informačních zdrojů - spolehlivost

- vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky
- vede k zamyšlení nad histor. vývojem s odkazem k současnosti
- zadává úkoly, které využívají poznatků z různých předmětů

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ :

UČITEL : - zařazuje rozmanité aktivity / diskuze, výklad, AVT, ICT /

- vede ke kritickému myšlení a logickému uvažování
- zařazuje metody, při nichž žáci sami docházejí k řešení problémů

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ :

- UČITEL : - vede žáky k výstižnému a logickému vyjadřování - např. referáty
- vede řízenou diskuzi
 - podněcuje schopnost naslouchat jiným a vhodně argumentovat při obhajobě vlastního názoru
 - umožňuje poznávat různé typy textů / mapy, grafy, diagramy, schémata/ a dokumentů / obrazy, videozáznamy/
 - pomoci skupinové a projektové výuky vede žáky ke komunikaci

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ :

- UČITEL : - navozuje situace, které umožňují žákům účinně spolupracovat ve skupině
- přispívá k upevnování mezilidských vztahů a vzájemné sebedůvěry
 - vytváří příznivé pracovní klima ve třídě

KOMPETENCE OBČANSKÉ :

- UČITEL : - pěstuje v žácích vztah k tradicím, k národnímu, historickému a kulturnímu dědictví
- motivuje k toleranci odlišných názorů
 - reflektuje ve výuce současné společenské dění
 - vede k chápání zákonů a společenských norem

KOMPETENCE PRACOVNÍ :

- UČITEL : - požaduje dodržování dohodnuté kvality práce
- vede žáky k využívání znalostí v běžné praxi
 - směřuje využití znalostí a dovedností v přípravě na budoucnost žáků

Mgr. Petra Stoklasová, garant vyučovacího předmětu dějepis

